

Derzsi Júlia (Nagyszeben, a Román Akadémia Társadalomtudományi Kutatóintézete):
Szeben és az Erdélyi Szász Nemzeti Universitas igazgatása a 16. század utolsó harmadában

Az erdélyi szászok közös önkormányzati szervének működését (általában vagy akár részleteiben) vizsgáló szakirodalom kevés helyet szentel Szebennek az Universitas ügyvitelére betöltött szerepének a tisztázására. Az Universitas-szal foglalkozó írások rendszerint összegző jellegűek, a gyűlésekre, azok általános jellemzőire vagy a tárgyalt ügyekre fókuszálnak. A szász székek és körzetek közös képviselőjét ellátó testületnek (amelynek kötelekébe a 16. század derekáig, lazábban bár, de Kolozsvár is beletartozott) a szebeni városi adminisztrációval való hagyományos összefonódását jórészt csak elviekben ismerjük.

A küldöttek gyűlésén hozott döntések végrehajtását a szebeni polgármester a város hivatali apparátusának közreműködésével teljesítette. A polgármester a natio fő gazdasági vezetőjeként külön megbízatás nélkül kezelte a szászok éves adóját, begyűjtötte az Universitas működését szolgáló, elsősorban pénzbeli hozzájárulásukat, amelyeket a natio szükségleteire és az ügyvitel költségeire fordított, kifizette az adminisztrációt bonyolító tisztviselőket. Az Universitas ügyviteléről éves számadást tartozott adni a székek és körzetek képviselői előtt. Az önálló fejedelemség megalakulása után, a szász nemzetre kirótt terhek és szolgáltatások mértékének fokozatos növekedése közepette a szebeni polgármesternek a Szász Universitas élén folytatott tevékenysége még inkább felértékelődött.

Előadásunkban megkíséreljük bemutatni, hogy milyen szerepet játszott Szeben és a szebeni polgármester az Universitas-nak mint intézménynek az ügyvitelében, milyen hagyományos hatáskörök mellett látta el annak igazgatását, hogyan kezelte a pénzügyeit, miként érvényesítette befolyását az ügyvitelben, milyen esetleges konfliktusok mellett, a többi szász törvényhatóság ellenében.